

PŘIDANÁ HODNOTA POSUZOVÁNÍ SHODY TŘETÍMI STRANAMI

POZIČNÍ DOKUMENT 1/2013
ASOCIACE AKREDITOVANÝCH A AUTORIZOVANÝCH ORGANIZACÍ

KDO JSME

Asociace akreditovaných a autorizovaných organizací (AAAO) je zájmovým **sdužením zkušebních, inspekčních a certifikačních organizací České republiky**, z nichž většina je uznána v rámci Evropského hospodářského prostoru a mají statut Notifikovaných osob.

Členové AAAO **poskytují služby třetích stran v oblasti nezávislého posuzování shody**, jako jsou **zkoušky, inspekce a certifikace**. Posuzování shody se provádí buď z důvodů stanovených zákonem, nebo jako součást správné praxe či v zájmu ochrany osob a životního prostředí. Většina našich členů jsou **notifikované osoby, autorizované osoby** nebo **uznávané orgány** podle evropské či národní legislativy. Členové AAAO nabízejí služby takřka ve všech oblastech každodenního života.

DEFINICE POSUZOVÁNÍ SHODY (ČSN EN ISO/IEC 17000)

„Posuzování shody“ je termín, který označuje procesy, jejichž prostřednictvím se prokazuje, že výrobek, proces, služba, osoba nebo systém řízení splňuje stanovené požadavky. Tyto požadavky jsou obsaženy v normách. Použití norem v postupech posuzování shody umožňuje zajistit harmonizaci požadavků, což usnadňuje nejen mezinárodní obchod mezi jednotlivými zeměmi, ale také obchod v rámci jednotlivých zemí tím, že kupující výrobku nebo služby získává jistotu, že předmětný výrobek nebo služba splňuje na něj kladené požadavky.

TEZE

Díky široké škále poskytovaných služeb podporují členové AAAO **technologický pokrok a inovace**, které jsou základem pro udržitelný hospodářský růst a všeobecný blahobyt. Vycházíme z předpokladu, že díky činnosti členů AAAO jako nezávislých třetích stran, si mohou všechny **hospodářské subjekty, orgány veřejné správy, společnost** a trh být jisti, že obchodované výrobky a služby splňují technické požadavky a požadavky právních předpisů.

Důvěra ve výrobky a služby je nejefektivněji zajištěna prostřednictvím posuzování shody nezávislými třetími stranami. Základní stavební kameny pro tuto důvěru tvoří **odbornost, nestrannost, nezávislost a objektivita**.

Nezávislá (třetí) strana posuzující shodu se neúčastní procesu návrhu, výroby, dodávky, oprav ani údržby posuzovaného výrobku či služby. Z toho důvodu nedochází v důsledku zkušební, inspekční nebo certifikační činnosti ke střetu zájmů. Právě v tomto spočívá významný rozdíl oproti vlastnímu prohlášení výrobce nebo dodavatele.

Odbornost, nestrannost, nezávislost a objektivita našich členů je zajištěna jejich uznáním nebo akreditací. „Akreditace zajišťuje nestranný způsob posuzování a vydávání hodnověrného prohlášení o technické způsobilosti, nestrannosti a profesionální bezúhonnosti subjektů provádějících posuzování shody na povinném i dobrovolném základě.“¹ Akreditace tak vytváří důvěryhodnost a důvěru, a současně zajišťuje stejnou úroveň odbornosti subjektů akreditovaných pro posuzování shody.

¹ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/regulatory-policies-common-rules-for-products/new-legislative-framework/accrreditation/index_en.htm

PŘIDANÁ HODNOTA

Zkušební, inspekční a certifikační orgány, jako nezávislé třetí strany, poskytují přidanou hodnotu pro následující skupiny:

- ZÁKONODÁRCI / ORGÁNY VEŘEJNÉ SPRÁVY
- HOSPODÁŘSKÉ SUBJEKTY
- SPOTŘEBITELÉ

ZÁKONODÁRCI / ORGÁNY VEŘEJNÉ SPRÁVY:

Třetí strany **podporují zákonodárce při plnění jejich poslání chránit občany**. Mezi cíle a povinnosti Evropské unie patří poskytovat vysokou úroveň ochrany: „Komise bude ve svých návrzích [...] týkajících se zdraví, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele vycházet z vysoké úrovně ochrany.“¹

Prostřednictvím prováděných zkoušek, inspekcí a certifikace členové AAAO (tj. třetí strany) **deklarují**, že výrobky, služby, technická zařízení apod. splňují zákonné požadavky a minimalizují tak nebezpečí jakéhokoli ohrožení nebo škody ve vztahu ke společnosti a životnímu prostředí.

Členové AAAO posoudí velké množství výrobků a služeb před jejich uvedením na trh. To znamená, že než se posuzované a certifikované výrobky či služby začnou prodávat a používat, jsou v souladu s právními požadavky. Na základě tohoto preventivního přístupu poskytuje posuzování shody třetími stranami orgánům veřejné správy **účinný nástroj pro prosazování legislativy** týkající se užívání, bezpečnosti, zdraví a životního prostředí, a zajišťuje tak lepší ochranu veřejnosti. Posuzování shody pomáhá orgánům veřejné správy při plnění těchto povinností, k nimž nemusejí mít prostředky ani nezbytnou odbornost. Kromě toho vede k určení nejnižších ospravedlnitelných nákladů a **zeštíhlení celého procesu**, neboť výrobci resp. dovozci jsou do procesu přímo zapojeni tím, že postoupí služby v oblasti posuzování shody třetími stranami, které tak převezmou odpovědnost za naplňování cílů veřejné politiky, tudíž orgány veřejné správy (placené z daní) nemusejí do celého procesu zasahovat v tak širokém rozsahu.²

HOSPODÁŘSKÉ SUBJEKTY:

Zapojením třetích nezávislých stran se **sníží náklady** výrobců a poskytovatelů služeb a podstatně se **zvýší konkurenceschopnost** jejich výrobků nebo služeb. Čím dříve je posouzení shody ve výrobním řetězci provedeno, tím je efektivnější vzhledem k vynaloženým nákladům. Umožní zjištění a odstranění závažných „vad“ ve velmi rané fázi. Problémy jsou detekovány ihned, a ne až poté, co výrobky nebo služby jsou již připraveny a dány na trh. Zpoždění výroby, nákladné stahování výrobků a odpovědnostní rizika jsou výrazně snížena.

Nezávisle posuzované výrobky a služby se kontrolují z hlediska bezpečnosti a vhodnosti pro použití. V důsledku toho **se posiluje důvěra ve výrobek nebo službu**. Pověst, dobré jméno a značka výrobce získávají na hodnotě. Jinak řečeno, vysokým nákladům na nehody, poškození dobrého jména, poruchám výrobků nebo služeb a jejich stahování z trhu lze předejít nezávislým posouzením před jejich uvedením na trh.

Zapojení třetích stran je **nákladově efektivní způsob, jak dostat příslušným požadavkům**, zejména u malých a středních podniků, ale i u ostatních společností, aniž by tyto podniky musely investovat čas, peníze a zdroje do vytváření a udržování své vlastní znalostní báze příslušných právních předpisů a norem, a jejich vlastní odpovídající zkušební infrastruktury. To platí zejména v případech, kdy společnosti chtějí rozšířit své podnikání na nové trhy nebo do nových oborů a potřebují se informovat o všech nezbytných požadavcích na výrobky nebo služby platných v těchto oblastech. Kompetence třetích stran pomůže tyto výzvy vyřešit.

¹ Smlouva o fungování EU, čl. 14; viz také Smlouva o fungování EU, čl. 12; čl. 114; čl. 168; čl. 169 a Evropská úmluva o lidských právech

² V tomto kontextu to znamená, že organizace nebo osoby případně společnosti eliminují rizika před uvedením výrobků na trh prostřednictvím zapojení třetích stran.

Poskytování služeb v procesu posuzování shody není ovšem jediným přínosem třetích stran, zejména pro malé a střední podniky; tyto služby mohou také malým a středním podnikům **pomoci konkurovat na národním, evropském nebo světovém trhu**. Posuzování shody třetími stranami umožňuje vzájemnou srovnatelnost výrobků nebo služeb a podporuje hospodářskou soutěž, protože ukazuje, že výrobky nebo služby splňují požadovaná kritéria a lze je tudíž prodávat na celém světě.

A konečně, posuzování shody třetími stranami lze využít jako **marketingový nástroj**, protože řada členů AAAO nabízí silné a mezinárodně uznávané značky, které jsou synonymem bezpečnosti a vysoké kvality výrobků a služeb. To může pomoci spotřebitelům při jejich výběru. Provedením takovéto dobrovolné certifikace výrobku nebo služby mohou výrobci snadno ukázat, že splňují všechny požadavky, což jim také umožňuje snížit obchodní rizika.

SPOTŘEBITELÉ:

Spotřebitelé očekávají, že každý výrobek na trhu je bezpečný. To znamená, že nebezpečné výrobky se nesmějí na trh dostat. Spotřebitelé mohou těžit z **vyšší úrovně bezpečnosti výrobku**, pokud vědí, že jejich výrobky byly přezkoušeny, zkontrolovány a certifikovány.

V oblasti dobrovolné certifikace výrobků nesou výrobky uváděné na trh ve většině případů značku certifikačního orgánu - třetí strany. Spotřebitelé vědí, že mohou důvěřovat posouzení výrobků provedenému třetí stranou, a odpovídající značka může tedy pomoci spotřebitelům **identifikovat bezpečné výrobky**.

Tato důvěra je podporována **transparentností**, se kterou se shoda výrobku nebo služby posuzuje; existují jasné požadavky, které musí výrobek (služba) splnit, aby jej bylo možné klasifikovat jako bezpečný, přičemž spotřebitelé se mohou o těchto kritériích informovat.

Počáteční fáze		Prostřední fáze		Konečná fáze	
Hledání komodit	Výroba	Zpracování a přeměna	Přeprava	Konečná příprava (např. umístění znač- ky, balení) Rafinace (ropa a zemní plyn)	Distribuce
Zkoušení komodit za účelem potvrzení jejich potenciálu a kvality výrobků		Inspekce hotových výrobků nebo komodit před expedicí/po expedici za účelem potvrzení shody se specifikacemi kupujícího (kvalita, množství, informace pro celní orgány).			
	Certifikace systémů a procesů (výrobní závody, průmyslová zařízení, výrobci) na základě různých kritérií: bezpečnost, vliv na životní prostředí, splnění normativních požadavků			Zkoušení výrobků za účelem ověření splnění normativních požadavků, požadavků na bezpečnost, kvalitu a funkční charakteristiku a požadavků zákonných předpisů	

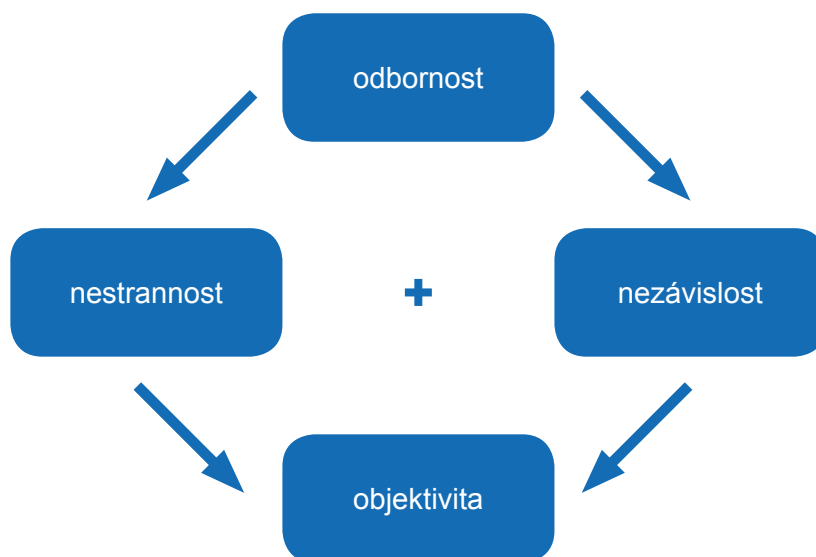
Tab. 1: Struktura trhu se službami v oblasti zkoušek, inspekční činnosti a certifikace

Zdroj: Mergers Alliance

ZHODNOCENÍ:

Třetí strany poskytují společnosti jako celku přidanou hodnotu. Nejenže garantují dodržení bezpečnosti výrobku nebo služby, ale také provádějí své výkony s ohledem na další aspekty, jako jsou například životní prostředí, sociální odpovědnost podniků apod.

- výrobci, kteří používají bezpečné zařízení k výrobě bezpečných výrobků, mohou **snížit náklady** a v mnoha případech jsou **konkurenceschopnější**, protože čelí menším podnikatelským rizikům (nutnost stahování výrobků z trhu, problémy s právní odpovědností apod.);
- stát zajišťuje svým občanům **bezpečnost** tím, že stanoví povinnost zkoušení, kontroly a certifikace vysoce rizikových výrobků nezávislou třetí stranou;
- **důvěra spotřebitelů** ve výrobky a služby se zvýší, pokud bude existovat nezávislý důkaz, že všechny příslušné požadavky byly splněny;
- certifikace a značky třetích stran pomáhají **snížit nedostatek informací** o požadavcích na bezpečnost výrobku nebo služby dostupných na trhu;

Certifikace třetími stranami je efektivním způsobem, jak dosáhnout **zeštíhlení celého procesu uvedení výrobku nebo služby na trh**.

Je důležité si uvědomit, že pouze třetí strany mohou poskytnout tyto přidané hodnoty, protože mají nejen požadovanou **odbornost**, ale jsou také nezávislé.

Nezávislost znamená, že neexistuje žádný střet zájmů, jako je tomu v případě první strany (výrobci) a druhé strany (uživatelé). Nezávislost a nestrannost třetích stran je založena na normách, které stanoví požadavky, jež musejí třetí strany splnit. Tyto požadavky jsou uznávány po celém světě, čímž usnadňují přeshraniční přijatelnost výrobků a služeb a zaručují objektivitu.